

ERDEMI ÉLET

POLITIKAI,
TÁRSADALMI,
MŰVESZETI ÉS
KÖZGAZDASÁGI
HETILAP

TARTALOM :

Spectator :

A közjáték válsága
Ioanitescu pénzügyi al-
miniszter nyilatkozik
Fofiu augusztusban szabadul
a fogságból és az első
teendője az lesz, hogy
megnősül.

Az amerikai ál-októbristák
Kétezer hajléktalan borsai
zsidó kér segítséget
Egy aradi fiatalember kar-
rierje Bucurestiben

Arad, fürdőváros
Tanulmányuton
Szidi mama üzletei
Presztizs-nyaralók
Humor stb.

Arad, 1930
augusztus 1.

ARA 20 LEI.

XIX. évf.
23. sz.

Nem reklám,
hanem valóság,
hogy női és leány-
ka-felöltők leg-
olcsóbban :-

PLESZ

központi ruhaáruházában szerezhetők be,
a színház hátsó bejáratával szemben. :-: Óriási választék, szolid és olcsó árak. :-: Kereskedők részletesoportjának tagja. —o—

A „Dacia“ és „Központi“ kávéház étterem

Arad előkelő közönségének találkozó helyei!

Erika

IDEAL, UNDERWOOD
és hordozható
írógépek

újak és használtak állandóan rak-
táron. Nagy javító műhely! I-a ga-
rantált friss angol írógépszalagok.
Irodafelszerelések. Izléses nyom-
tatványok. :-: Dombornyomda és
bélyegzők. Állandó gyors és gép-
írási tanfolyam.

Császár, Arad, Strada
Alexandri No. 5.
Telefon 393.

Bevásárlás előtt tekintse meg

Szántó és Komlós

ruhanagyáruház szenzációs ki-
rakatait. — Mélyen leszállított
árak. Mérték utáni rendelések
gyorsan, pontosan és megbizha-
tón eszközölköttek. Szenzációs
nagyraktár iskolaöltönyökben.

ARAD, Színházépület.

A volt **Éles Ármin-féle**
helyiségben a mai igényeknek
megfelelő

**!! fűszer- és csemege-
üzletet
nyitottam. !**

Uj vállalatomhoz a t. közönség b. párt-
fogását kérem. Teljes tisztelettel
Éles Lily.

Legszebben fest, tisztit

KNAPP

v. Weitzer-uca 11.

—:o:—

v. Magyar-uca 10.

Arad legkelleme-
sebb szórakozó-
helye a:

Városi Kávéház!

Spectator: A közjáték válsága

Sohase bájolnak el valami nagyon a szabadosságok: nemes szándékok s jogos mozgalmak palástjába burkolt erőszakosságok. Ma legkevésbé. Mikor az egész világ idegesen és féltősen igyekszik a kegyetlenül igazságtalan nyugalmat fentartani megunt háboruk és megunt forradalmak után. Még a diktatúrák erőszakolt rendszerébe is belenyugszik, csak hogy az életet és békét, a biztonság viszonylagos hányadát, az alázatos csöndnek egy kis időszakát birtokolhassa. A tizenkét esztendő rendszer tele van emésztő igazságtalanságokkal és mégis szinte mindenki, majdnem emberfölötti kinnal igyekszik fentartani, hogy legalább egy kis időre ne kelljen az életet és javakat kockára vető kegyetlen módszerekhez nyulni. A „zöldasztalnál“, a megértetés eszközeivel, békés megoldásokat keresni a jelző s ezt az elvet kívánják látni a belpolitikai mozgalmak új megoldásokat kereső mozgalmaiban is. A vértelen forradalmak jogánál többet nem kívánnak elismerni s ha Mussolinik, vagy Schoberek simán hatalomra jutnak, hamarosan elismerik e tényeket, mint a gyökeres felforgatásokat megfélemezni bíró lehetőségeket. Ellenben a legnagyobb idegességgel fogadják mindenfelől a nacionalista zászlók alatt különösen a faji, vallási, sőt nyelvi kisebbségek ellen fölépő terrorisztikus kilengéseket, mert ezek újabb háborus veszedelmekkel ijesztenek s állandóan figyelmeztetnek, hogy a békegaranciák közül a legfontosabbat, a kisebbségek nemzetközi védelmét még mindig nem oldották meg. Leginkább

Rögtön szépít a világhírű

MARGIT crem

dr. Földes és Hehs

cégtulajdonosok:

Hehs örökösök

az antiszemitizmust bélyegzik meg az általános emberi szolidaritás parancsára messze átlépő vonatkozásai miatt. A zsidóságnak hatalmas nemzetközi szervezete van, mely bámulatos faji vagy vallási együttérzéssel mozdul meg mindenfelé. A zsidóságnak a pénzvilágban és sajtóban lévő nagy képvisellete természetesen mindjárt heves erővel viszhatalhat a fehér terror mozdulataira. A békeszerződéseket sugalló hatalmak kezükbe vették a zsidó problémák egy részének megoldását, így a pogrom-mozgalmak az ő tekintélyük és szándékaik ellen is fordulnak. Nem mulhat ki emlékezetünkől, hogy a kisebbségi védelem gondolatát a párisi béketárgyalások küszöbén a zsidó szervezetek nagy hévvel képviselték.

A nemzetközi célzat ellen dolgozó fehér terrornak a háboru zsákmánya fölött örökös külföld esküdt ellensége s különböző szankciókkal lép föl azon állam ellen, mely erőteljesen vagy mértelenül a fő vagy mellékkapukat kitérni engedi a párt és világnézeti karhatalmakon, gárdák, szövetségek zavargásainak. Apponyi Albert határozottan kifejtette, hogy a magyarság a fehér terror miatt is került a vártnál is súlyosabb helyzetbe a békediktatura fogalmazásakor. Schober nem tudott addig külföldi kölcsönt szerezni, amíg pártseregek ellen föl nem lépett, pedig itt az antiszemitizmus csak a végső háttérben húzódik meg. A német kampóskeresztes mozgalom néhány sikere s valószínű eredménye a szeptemberi választásokon, a Stahlhelm újabb megmozdulásával kapcsolatban nemcsak háborús fenyegetés, hanem a társadalmi nyugalom fenyegetése örvén is aggodalommal tölti el a mai rendszerért buzgó külföldet. Bratianu Vintilla megingott külföldi hitelének is úgy látszik a diákkongresszus nagyváradi szereplése adta meg a második halálos dőlést. A harmadikat Maniu gyulafehérvári gyűlékezése, mely most megfelelkezni látszik elődjének végzetes hatásáról.

A külföld ma száját tátja a meglepetéstől, hogy az „integrális demokraciát“, a gyulafehérvári határozatokat, a kisebbség-védelem kezdetét hirdető kormányzat alatt, az uralkodói-jog folytonosságának helyreállítása után, megint munkába foghatott Zalea Codreanu, hogy vasgárdák, Mihály arkangyal katonái, Bukovina árkászai megismételhetik a liberális korszak nagyváradi eseményeit s hogy a hatalom titlenséggel, lassúsággal, érdektelenséggel, sőt tagadhatatlan elnézéssel, vitás segélyezésekkel, de vitatlan erélytelenséggel és a hatóságok egymás ellen való játszásával terjedni hagyta e bajokat, amig saját fizikai léte is veszélybe nem jutott. A furcsa és kétértelmű szerepnek máris látjuk a visszasságait. A világsajtó már nem titkolja csalódásait s vannak jelek, amelyek az anyagi hitel megvonását sejtetik. Ha nem olyan mókás amatőr ülne a belügyminiszteri székben, aki nehéz időben képes volt háromhónapos szenatóriumi sztrájkra és nem olyan méregduda izgulna másod-

szor is az igazságügyi tárca birtokában, aki nem tudja elefejtteni néhány hónapi bukását, ha vezér és kormányzat nem volna ennyire ingadozó, habozó, erélytelen, már az első percekben rálehetett volna taposni a hidra fejére. Minden hatalmi eszköz birtokában, mikor nagy politikai s anyagi érdekek forognak kockán, mikor az új uralkodói hatalom stabilizálását is bizonyítani kellene — legalább is kifelé. De nem. Hagyták a falut kigyulladni, hagyták a védteleneket megtámadni, hagyták a revolvert benyomulni a rendfenntartás és legfőbb közigazgatás szentélyébe, mialatt lassanként összeomlik a világpiacon oly nehezen megszerzett hitel.

Kissé komikusan hat, hogy a külföldi sajtóközlések során úgy igyekszenek föltüntetni Romániát, mint haladó és békés szellemű országot. — De miben áll ahaladás?

Talán a jól bevált intézmények elpusztításában, a gazdasági válság szinte öngyilkos fokozásában, a rettenetes közigazgatásban, a kisebbségek folytonos ámitásában, a rom utakban, az építési stagnációkban, miben, mindenben? „Haladó“ szellemű olyan ország, melyben — el kell ismerni, csak csekély töredékek ugyan — veszélyes izgalmat tudnak kelteni, ahol a kisebbségi védelem nagyon kezdetleges állapotban van s a szabadelvű demokráciának tulajdonkép csak külsőségeit látjuk? Lám, lehet játszani szavakkal és jelmezekkel, fogadalmakkal és látszatokkal. De nem sokáig. A házak mégis csak üszköt vetnek, a revolver eső mégis csak megvillan s a magnézium fény egy pillanat alatt leleplezi a csunya és ferdült vonásokat. A békés szellemű ország elhajlását a jó ösztöneinek természetes irányából a haladás és „haladó“ szellem ellentéteibe.

HULLÓ CSILLAGOK...

*Bús tárogató sír szívrepesztve messze
S a dal, a nóta oly bús, idegen,
Ugy érzem elárvult nagy Rákóczy lelke
Sír a szívem...*

*Göncöl-szekerén a fénylő hadak útján
Valaki bodor füstöt ereget
S én hulló-csillagfény csillagléttem múltán
Neki izenek:*

*Permetezve hull-hull, bús-borús sugárként
Kínfacarta szivekben az átok;
Székely Gomorhában úgy kísért az árnyék
S nem lelek világot.*

*Még ajkam szólna, de kékboltját az égnek
Sikoltva hulló csillag szelte át
S nyomába pirkad már az égalj s ott Keleten:
Vigad a világ... MIHÁLY LÁSZLÓ BARNA.*

A költő „Keleten pirkad...” című legújabb sajtó alatt lévő verseskötetéből.

Tanulmányuton . . .

Bukaresti lapjelentések nyomán közölt hírek szerint Romániában egy, a kisebbségi kérdést tanulmányozó bizottság alakult meg, mely tanulmányutra indul — Csehszlovákiába.

Ez a csehszlovákiai kisebbségi helyzetre és jogállapotra annyira hizelgő híradás kesernyés mosolyt fakaszt azoknak ajkán, akiknek helyzetét tanulmányozásra méltónak ítélik — Romániában. Valószínű, hogy az erdélyi magyar kisebbség sem lesz tulságosan elragadtatva a felvetett tanulmányut tervétől, s megkérdőjelezése esetén bizonyára más utirányt hozott volna javaslatba.

Mi — sajnos — eleve azt mondhatjuk: kár az utiköltésért, vagy, hogy a ma nyelvén beszéljünk, — valószínűnek tartva, hogy a bizottság alapos és mélyreható tanulmányait minél sebesebben robogó autókról fogja végezni —: kár a benzinért! Nem azért, vagy nem csak azért, mert a bizottság tanulmányi útjának azon feltételét, mely csehszlovákiai útját egyedül hivatott indoklatnak és jól megválasztottnak minősíteni: egy, jogos igényeiben kielégített, és megelégedett kisebbséget — ott nem találja meg, hanem elsősorban és főként azért, mert a kisebbségi kérdést külföldi tanulmányutakkal és azok nyomán megoldani — értve a szó becsületes értelmét — nem lehet. A kisebbség, s a kisebbségi kérdés minden állam legkényesebb belügye, s a megoldásnak önmagából kell kiindulnia, ha a kormányhatalom egy száz százalékos őszinte megoldást óhajt.

Mert a „megoldás“ érdemének is két lapja van. Az egyikben rajta van a teljes és maradék nélküli megoldás képe, a másikon pedig a reklám-megoldás sikertelen dombornyomata, azé a megoldásé, mely nem a kisebbségek érdekében, hanem tévesen értelmezett államérdekek jegyében a sovinizmus kancsal szemszögéből nézve és azzal a tudattal eszközöltetett, hogy az érdem mások is nézik és tapogatják, annak mutatósna kell lennie; — de nagy baj, ha kissé megszorítják, — a dombormű üres, könnyen összeroppan.

A tanulmányi bizottság tervezett csehszlovákiai útjának hírére alig lehet mentesülni attól az impressziótól, hogy a tanulmányi ut igazi célja nem a kisebbségi kérdés becsületes rendezése, hanem elsajátítása annak a politikai művészetnek, amely a kisebbségi jogok megoldásának tetszetős örvé alatt eme jogoknak legrafináltabb megcsonkítását végzi. Mert hiszen egy külföldi tanulmányut során le lehet kopirozni és meg lehet tanulni azokat a ravasz számtani műveleteket és rafinált területi és kerületi beosztásokat, melyek szintiszta kisebbségi kerületeket is vegyessé, vagy vegyese- ket kisebbszázaléku kisebbségi kerületekké formálják, avagy

utmutatást adnak például a kisebbségi képviselők jogos szá-
mának leszorítása, a kisebbség nyelvén írott könyvek távol-
tartására stb. — de senki sem állíthatja, hogy egy külföldi
körut során a körutazó politikusok saját kisebbségük lelké-
hez mentalitásához akár egy lépéssel is közelebb jut-
nának.

Minden kisebbség önmagában és emberi mivoltában
hordja saját „kérdésének“ megoldását. A kisebbségi kérdés,
— ha azt becsületes értelemben óhajtjuk megoldani — csak
annyit kíván, hogy respektáltassanak a kisebbséggel szem-
ben az iratlan emberi jog szabályai. A kisebbségi jogok leg-
ideálisabb kodifikálása egy-egy szakaszos törvény lehetne,
mely azt a megállapítást tartalmazná, hogy a nemzeti ki-
sebbségek minden tagja emberi jogainak teljességét szaba-
don gyakorolhatja azokon a korlátokon belül, mely korláto-
kat az államhatalom az állam, mint összesség érdekében
összes és bármely nemzetiségű polgárai részére egyformán
megszab. Minden, más elgondolásból kiinduló rendezése a
kisebbségi jogoknak tulajdonképpen nem jogot megadó, de
csak jogfosztó tendenciával történhetik.

De hát Makó nem esik oly messze Jeruzsálemtől, mint
amennyire a kisebbségek vannak jogaik ideális rendezésé-
től. Itt-ott még csak a kérdés tanulmányozásánál, illetve a
tanulmányozás iránti szándéknál tartunk. — és már a kiin-
dulási pont is helytelen. Mert aki jó szándékkal és becsü-
letesen akarja a kisebbségi kérdést megoldani, saját kisebbsé-
ge panaszait, sérelmeit és keserveit orvoslani, az ne men-
jen külföldi tanulmányutra, hanem maradjon odahaza saját
portáján s kívül hagyva a küszöbön a sovinizmus indulatá-
val fent saruját, nyissa meg szívét és lelkiismeretét a sok
jajszónak, — s egészen bizonyos, hogy jobb kisebbségi tör-
vényt fog alkotni, mintha a fél világot beutazza, — bele-
értve Csehszlovákiát is.

S ha ez sikerül Romániának, — amit szívből kívánunk
— úgy hajlandók volnánk a prágai kormányköröket — fenti
álláspontunk ellenére — tisztelettel arra felkérni, küldené-
nek ki a romániai kisebbségi rendszer tanulmányozására
egy prágai bizottságot.

g—g dr.

A SIMAY

uszoda és napfürdő

Nők és férfiak együtt. Nyitva mindennap d.u. 6—8-ig Uszás tanítás

Olvassa és terjessze az „Erdélyi Élet“-et!

Egy aradi fiatalember kARRIERJE BucURESTIBEN

Fericeanu Jenő sikereiben gazdag pályafutása.

Fericeanu Jenőnek hívják azt a harminchárom éves fiatalembert, aki Aradról indult el sikereiben gazdag pályafutásán és ma a pénzügyminisztérium személyzeti osztályának az élén áll. Fialat kora dacára olyan pozíciót tölt be, ami csak keveseknek és a kiválasztottaknak adatott osztályrészül. Képességei, munkabírása és erős akarattal párosult kitartása azonban felsegítették őt ma a magas polcra, ahonnan most országunk pénzügyi tisztviselőinek sorsát intézi.

Fericeanu a szomszédos Lippán született, magasba ivelő pályafutása azonban Aradról indult el útjára és ma amikor vezető pozícióba jutott, majdnem hetenként ellátogat abba a városba, ahonnan kiindult és ami tőle telik mindent elkövet Bucurestiben, hogy az aradi érdekeket megvédelmezze.

Fericeanu Jenő néhány évvel ezelőtt került le Bucurestibe, ahol a pénzügyminisztériumban mondhatni az egyetlen erdélyi tisztviselő volt. Amikor az erdélyiek a fővárosban köztudomásúlag igyekeztek elnyomni, Fericeanu Jenő felbecsülhetetlen szolgálatokat tett az erdélyieknek és minden erejével, minden energiájával az erdélyi érdekek védelmezője volt.

Ez pedig olyan érdem volt, ami nem maradhatott jutalom nélkül. Mintegy másfél évvel ezelőtt vezető pozícióba jutott és nem kis részben az ő érdeme, hogy ma az erdélyi pénzügyigazgatóságok élén kettő kivételével erdélyi tisztviselők, régi pénzügyi szakemberek állanak.

Egy másik nagy érdeme Fericeanu Jenőnek, hogy tevékeny része volt II. Károly király hazatérésének előkészítésében is, Precuc alezredes, Nicoara őrnagy és Fericeanu Jenő voltak azok, kik vállalva minden veszélyt hazahozták a királyt. Fericeanu Jenő azonban ezért a hőstettéért nem kért és nem fogad el jutalmat. Ott maradt régi pozíciójában és tovább dolgozik, változatlan védelmezője az erdélyi érdekeknek.

A legutóbb hat kiváló aradi pénzügyigazgatósági fő-tisztviselőt léptetett elő a pénzügyminisztérium. A hat előléptetett pénzügyi tisztviselő: *Glava Gyula* pénzügyigazgató helyettes, *Munteanu Victor*, *Dajbukát Antal* és *Schöner Ferenc* főtanácsosok, *Hessz* és *Kajári* tisztviselők. Valamennyien erdélyiek, régi szakképzett pénzügyi tisztviselők, kik 6—7 esztendeje hiába várták az előléptetést. *És a hat tisztviselő közül négy kisebbségi.*

Fericeanu Jenő amikor értesült azokról az igazságtalan ságokról, amiben ez a hat tisztviselő részesült, befolyásának teljes súlyával kiharcolta előléptetésüket és a kinevezésükről szóló hivatalos leiratot a miniszter megbízásából Fericeanu Jenő írta alá.

Aradról indult el Fericeanu Jenő magasba ivelő pályafutása és amikor 33 éves fiatal kora dacára vezető pozícióba került a pénzügyminiszteriumban, nem feledkezett meg arról a városról, ahonnan karrierje kiindult és minden igyekezete, hogy ennek a városnak érdekeit megvédelmezze és fejlődését előmozdítsa. Még néhány Fericeanu Jenő kellene Bucurestiben és akkor nem kellene attól félnünk, hogy „Arad — marad.“

Ferenczy György.

Mérgezett kolbászdarabok az aradi uccán

Kóbor kutyák helyett fajebek pusztulnak el. — Elviselhetetlen a por a Városligetben. — Miért késik a városi zálogház felállítása ?

Az elmúlt napokban történt: a kóbor kutyák kiirtása céljából mérgezett kolbászdarabokat hullattak el az aradi uccákon. Hogy kinek a rendeletére, kinek az intézkedése folytán történt ez, nem tudjuk, de nem is kutatjuk. A város vezetőségének figyelmét azonban felhívjuk erre a tényre és

tőle várjuk az intézkedést, hogy ilyesmi ne fordulhasson elő több Aradon. Mert lássuk csak

mi is történt az elhullatott mérgezett kolbászdarabkával ? Nem kóbor kuvasz kutyák falták azokat fel, hanem valódi fajebek. Szemtanuja voltam annak a visszataszító jelenetnek, amikor az uccán egy gyönyörű doberman lett az áldozata a mérgezett kolbásznak. Gazdája porázon vezette. A kutya egy észrevétlen pillanatban a jó falat reményében felkapott egy darab kolbászt a földről és jóízűen elfogyasztotta. Néhány másodperc múlva azonban, fájdalmasat vonyított. A mérreg hatása hamar mutatkozott és borzalmasan vergődött az ucca közepén a szerencsétlen állat, míg végül hosszas kínlódás után a járó-kelők szeme láttára kiszenvedett.

Mindennek lehet ezt nevezni, csak humánusnak nem, arról nem is beszélve, hogy ki kárpótolja a kutya tulajdonosát az elvesztett drága faj-ebért ?

A mérgezett kolbászok elhiatése amellett, hogy város-

szépészeti szempontokból is kifogásolandó, határozottan veszedelmes. A jugoszláviai Versec városkában történt néhány évvel ezelőtt, hogy az illetékes faktorok hasonlóképpen mérgezett kolbász elhíntésével akarták elpusztítani a kóbor kutyákat. Kóborkutya helyett azonban egy három esztendőes gyermek halt meg. Egy szegény, három éves kis fiú, akinek szülei nagy nyomorban éltek. az uccán egy ilyen mérgezett kolbászt talált. Hirtelen felkapta és megette. Egy óra múlva már halott volt. Nem tudtak az orvosok sem segíteni rajta.

Mindezeknek figyelembe vételével hisszük, hogy a város vezetősége elejét fogja venni annak, hogy a versecihez hasonló szerencsétlenség Aradon is megismétlődjön és meg fogják akadályozni azt, hogy az ilyen veszedelmeket rejtegető mérgezett kolbászok az uccák kövezetére kerüljenek.

* *

Minden elismerés *dr. Luțai* Cornél polgármesternek, aki igen sokat tett a város érdekében és különösen a város külső képét változtatta meg jelentékenyen. A városligetet is gyönyörűen renbehozatta és a város parkirozása nemcsak városépészeti szempontból fontos, hanem közegészségügyileg is igen nagy jelentőséggel bír.

Károsan hat azonban, hogy a Városligetben elhaladó kocsik nyomában olyan porfelleg száll a magasha, hogy a környék lakóinak helyzetét valósággal elviselhetetlenné teszi. A város vezetőségének kötelessége ezt megakadályozni, amit a legegyszerűbben úgy érhetné el, ha megtiltaná a Városligetben a kocsiknak és egyéb járműveknek a közlekedését.

A ligetben jó levegőt akar szivni a közönség és nem port.

* *

Lapunk hasábjain az elmúlt évben több objektív kritika hangzott el a város vezetősége ellen és mindazokat az intézkedéseket, amelyeket a városra, vagy a közre károsnak tartottunk, kifogásoltuk. Később azonban meggyőződünk arról, hogy a város vezetősége szinte példátlan ambícióval látott munkához és tényleg sokat is tett a közönség és a város érdekében.

A város vezetősége már régebben elhatározta egy városi zálogház felállítását, ahol alacsony kamat mellett olcsó kölcsönöket fognak folyósítani a szegénysorsú és erre rászoruló lakosságnak. Ez azonban csak elhatározás maradt, holott a városi zálogházra a mai nyomoruságos gazdasági viszonyok között elengedhetetlenül szükség van. Tovább már nem várthat ennek elintézése magára és hisszük, hogy a város vezetősége végre be fogja váltani ezt az ígérését is.

Szidi mama üzletei

Hogy csinálnak „karriert“ a Rákosi-féle sziniiskola növendékei? Egy feljelentés, amelyet aztán sietve visszavontak

Az Erdélyi Élet budapesti indóstitása.

Nagyasszony.

Nagy színésznő.

Rákosi Jenőnek, a magyar újságírás atyjának az édes testvérehuga. A közönség szélesebb rétegei szeretik és tisztelik a még egészen fürge, szellemi és testi erőben csodálatosan friss matrónát. A legelőkelőbb társadalmi

körökben otthonos. Összeköttetései a kis magyar glóbuson egészen elsőranguak. Egyike azoknak a hosszúujjuaknak, akik „mindent el tudnak intézni“, kis állásocskát a minisztériumban, áthelyezést, kinevezést . . .

Az olvasó bizonyára azt hiszi, hogy a népszerű színésznő, mindenki kedvence, „Nagymamája“, évtizedes érdemeire való tekintettel áll ilyen különös becsben a hatóságok előtt.

Az érdemei valóban évtizedekre nyúlnak vissza.

Azonban itt korántsem a színpadon szerzett presztizsről van szó, inkább a színpad körülíekről . . .

Mindez világosan kiderül abból a feljelentésből, amit Szidi mama egyik növendéke tett az ősz matróna ellen.

Szidi mama ugyanis a Nemzeti Színház örökös tagsága mellett jól jövedelmező sziniiskolája van Budapesten. Növendékeket elfogad nemre és felekezetre való különbségtévés nélkül. A gazdag szülők gyermekeit drágán tanítja. A szegény színinövendékeket ingyen. Vagy: majdnem ingyen. Kétségtelen: elsőrangu tehetségek futottak már ki kezei alól. Szidi anyó érti a mesterségét. Szívesen foglalkozik a kezdőkkel és jó szeme van hozzá, hogy felismerje az igazi színpadi értékeket. Növendékei hálásak is neki. Akiket ő felkarolt, mind jól jártak. Ma nem csak hogy beérkeztek, de gazdagok is, villájuk, autójuk, toalettjük . . ., ékszereik és — áldozatkész barátjuk fedezi csekjeivel a szeszélyeiket.

A limonáderegények jól ismert karrierjeit gyártja, a valóságban. A receptje kissé régi, de jó. Ámbár a mai gazdasági viszonyokat ő is megérzi . . . A kis házmesterlány elunja a kapunyitogatást és elhatározza, hogy rivalizálni fog Lábass Jucival. Megtakarított filléreiből lefizeti az első fél-évi tandíjat és mivel csinos, Szidi mama hóna alá nyúl.

Itt aztán átadjuk a szót annak a kis urilánynak, aki nagy naivul azt képzelte, hogy Thália berkeiben tisztességes uton is boldogulni lehet és anyai felügyelet mellett akarta kitanulni a színművészet minden csinját-binját. A szegény,

de tisztességes urilány, Martos Lujza, egy nyugdíjas pénzügyi főtisztviselőnek a lánya. Szép és fiatal. A tandíjat azonban nem igen tudta fizetni; Szidi mama megnyugtatta:

— Nem baj fiam. Gyere csak azért továbbra is...

Most jön a komoly fordulat.

Szidi mama jobbkeze, elmaradhatatlan barátnője, bizalmasa és mindenese, Gráberné, egy valamikor nagyon szegény özvegyasszony, akinek azonban bámulatos összekötetései vannak a magyar fővárosban. Mikor egy növendék elmarad a tandíjjal, Gráberné meghívja vacsorára. Ezek a vacsorák döntő fordulatot jelentenek a kis növendékek életében. Két eshetőség van csupán: vagy elmarad az iskolából — ez a ritkábbik — vagy hirtelen, máról-holnapra kivirágzanak, káprázatos toalettekkel „pukkasztják“ kolléganőiket és most már nem villanyoson, hanem autón járnak az órákra.

Mindezt egy vacsora csinálja...

Ezekről a vacsorákról sokmindenfélét suttnognak Budapesten. Szidi anyó persze óvatos, ő sohasem vesz részt effélékben. Mindent az ügyes Gráberné intéz. Lujzikát is ő vette kezelés alá.

Lujzika azonban, legnagyobb meglepetésükre, nem akart kötélnek állni. A vacsorán ugyanis megjelent egy elegáns, monoklis ur, a magyar arisztokráciának egyik illusztris tagja, ismert nőbolond, aki az egyik házi előadáson látta Lujzikát játszani és most hajlandónak mutatkozott a kisikét felkarolni.

Gráberné nem értette.

— Bolond vagy, fiam? — korholta — hisz a többiek két kézzel kapnának egy ilyen remek falaton!

A remek falat alatt az ifju arisztokrata értendő.

Lujzika megszökött a vacsoráról.

Másnap az órán rettenetesen dühöngött Szidi mama. Micsoda? Lázadás? Lujzikát halálra gyötörte. Késő estig egzecirozta. Aztán kijelentette:

— Vagy megfizeti sürgősen a hátralékos tandíját, vagy... alászolgája.

Lujzika szülei zálogba tették a maradék ékszereiket, a papa az óráját, a mama a fülbevalóját. Nagy keservesen összekotorták az összeget.

— Tessék — fizette boldogan Lujzika — a másik részletet majd a tanév végén.

— Azt már nem — mondotta Szidi mama — nálam előre lesz fizetve! Most mindjárt behozod a pénzt, vagy...

Minden kérdés hiábavalónak bizonyult. És Martos Lujzának választania kellett a vacsora, vagy a távozás között. Lujza az utóbbi mellett döntött. És egyben feljelentést tett Szidi mama, illetve Gráberné ellen, akik szerinte rendszeres szállítói a pesti éjszakai világ diszeinek, pénzarisztokratáknak és léhűtő, gazdag báró-gróf-herceg-gyermekeknek.

Lujzika felkereste az újságokat is, hogy a „szenzációt“

a tudomásukra hozza, legnagyobb meglepetésére azonban a lapok kivétel nélkül nem kaptak a tippet, sőt azt tanácsolták neki, jó lesz ha visszaszívja a feljelentést, mert csak neki támadhat belőle baja.

Kinek a befolyására, milyen hatás alatt, még nem tudni, tény, hogy Martos Lujza visszavonta a feljelentést is. A koléganói pedig megbotránkozva beszélnek róla:

— Buta tyuk volt — mondják a Rákosi növendékek — egy olyan vastag bugyellárist futni hagyott!

B. B.

Arad, fürdőváros

Klimatikus gyógyhely, iszap, homok, stb. és ami fő — a Maros. Jaj Istenem, a Maros! A Maros, amelyik csendesen folyik... Folik vagy nem folik? ... És a Maros vize nem olyan zavaros, mint a Tisza vize, mely nem tiszta, sőt mondhatnánk, hogy az utóbbi esetben is fórt adhatunk a Tiszának...

Jámbor idegenünk meg érkezik Aradra, a fürdővárosba, tul van mindenben, megtudja, hogy megerősített borraivalóosztatok nélkül szusszani sem lehet, hogy a személyzetnek messziről jóelőre kezitcsókolómat kell köszönni stb., stb., az ember idegenben igyekszik alkalmazkodni, letornázná magát a különböző létrákon és deszkákon valamelyik uszóházba, tudomásul veszi, hogy a kabin kicsit zárthatatlan, viszont annál könnyebben nyitható és ugyis tessék csak nyitvahagyni, mert még kilenc ember jön ebbe a kabinba, szóval ezeken az apró dolgokon az ember tulteszi magát és áhitattal fordul a Maros felé. Ah a Maros! Egy blikkre konstatálható, hogy gyanusan csendes. Nem is tiszta, vagy legalább is régen hydrogénezte magát, de az nem baj, a hegyek is csak messziről kékek és a Duna maga sem olyan kék, amilyennek a walzerben festik. Nagyobb baj az, hogy a népies költészet fentemlitett termékei közül egy válik be teljes bizonyossággal: zavaros a Maros vize, nem tiszta, ráhajtottam kis pejlovam nem issza. Bolond volna ha inná.

Az ember hát leül, bedugja a lábát és vár, majd talán kicsit leülepedik. Nem sürgős és nem kell tulkövetelőnek lenni.

Az ember ül és nézi a vizet. Csodálatos egy ilyen viz. Először valami irtózatosságot hoz magával, az ember nem tudja miért igazán? Csak ugy? L'art poul l'art? Nem. A büzön tul jön egy disznó hullája. Szegényke. Javakorabeli, kicsit korpulens disznó. A hátán ringatja magát lefelé mélabusán. Valaki találgatja: öngyilkos lett, vagy talán büntény áldozata? A disznó eltűnik, utána újabb büzöv következik.

előkelően utazik, előtte, mögötte fullajtarok, kikiáltók; ő jön!

Egy köteg szalma következik, hiszen ez természetes, ezen nem is lehet csodálkozni. Az ember megpróbálja rekonstruálni az eseményeket: a disznót meg akarták perzselni, ő a Maros hüs habjaiba menekült és a szalma utána.

Két fej káposzta zárja a sort. Ebben nincs semmi különös. A disznóhoz elvégre szinte hozzá tartozik a káposzta. Van, aki nem szereti, dehát Istenem, különcök mindég voltak.

Két szelid kis káposzta. Gondolom testvérek. Ikrek lehetnek. Nagyon hasonlítanak egymáshoz. Olyan kedvesek.

Néhány cigaretta és almacsutka után egy patkány következik. Ez már furcsa és zavarja a képet. Hogy jön ebbe a társaságba egy patkány? Már olyan kedves és meg-hitt volt az egész, akkor jön ez a buta patkány és elrontja az egészet.

Az ember szedi a sátorfáját és megy. Pedig azt mondják egy kutya következik a műsoron. Talán mégis meg kellene várni, már érezni hogy jön, mindjárt itt lesz. Eh... gyerünk. Pedig én például szeretem a kutyát, nagyon szeretem, de nem fürdés közben, döglötten a Marosban. Istenem, Istenem oly finyás vagyok az utóbbi időben.

BCU Ghji / Central University Library Ghji

Presztizs-nyaralók

Van egy barátom, akinek kitűnő elmélete van a szerelemről. Azt mondja, hogy az emberiség nagyobbik fele presztizs-szerelmenben szenved. Furcsa játék, az

ember kicsinyes lényének legbensőjét világítja át, de annyi bizonyos, hogy semmibe nem tudunk annyi szenvedélyt vinni, mint éppen ebbe a furcsa játékban. Igen sokan meghaltak már érte. Rengeteg regényt olvastunk már e kérdésről és rengeteg drámát néztünk végig, anélkül, hogy eljuthatunk volna az író jóvoltából addig a határig, amin túl már lelkileg is mezitelenül járnak az emberek. Nem az ősi mezitelenységben, hanem abban a korszerű csupaszságban, ami mindent megmutat, ami az ugynevezett civilizált ember szeretne elhallgatni.

A híres bankár és hadvezér, ha nem is fizet, sokkal nagyobb hatást tud elérni általában a nők között, mint a szegény, de ragyogó szobafestő és mázoló, aki szellemi képességben sem marad el a nagy bankár vagy a nagy hadvezér mögött — nem is beszélve lobogó ifjúságának előnyeiről, ami pedig minden ismert törvény szerint megbabonázza a női szíveket.

A híres írók és művészek, akik között csak nagyon ke-

vés a szép ember, sőt nagyon sok közöttük a szexuálisan jelentéktelen, sőt nem ritka a visszautasító figura sem, kivétel nélkül pompásan uralkodnak a női szívek fölött. Ugyanez fordítva is áll.

Nagyon sok férfi hajlandó lánggra lobbani egy híres színésznő iránt, aki nem is szép de érdekes, csak éppen a látcsövek megnagyították alakját. Nem is beszélve arról az állandóan érvényben levő törvényről, hogy az alacsonyabb társadalmi osztályok fiait és leányait kvalitás szerint úgy falják fel a felsőbb osztályok, ahogy akarják.

Nagyon sok férfi egyenesen azért tart valami híres nőt szeretőnek, mert ez társadalmi rangját növeli. Vannak azonban emberek, akik egyenesen a rang szerint választanak — akkor is, amikor szívük ugynevezett legbelső sugallatára hallgatnak, tehát semmiféle előítélet nem érvényesült a választásukban, csak a szív szava. Furcsa játék, találó elmélet, minden esetre előkelő fölény és nagy kritikai biztonságot ad hitvallójának s még valamit... Bizonyos értelemben az egész mai világrendet egy érdekes kuriózum szempontjából tudja olyanok láttatni, mint amilyen.

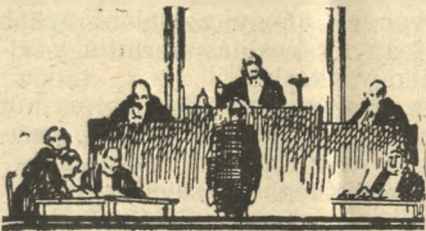
Mostanában, hogy egyre-másra hallom ismerőseim hova mennek nyaralni és folytonosan csak a nyaralásról beszélnek, sokat gondolok erre a barátomra Szóval, kérlek, szépen, nem csak a szerelemben játszik ilyen nagy szerepet a presztizs, hanem az életnek minden területén, ahol, hogy úgy mondjam, gesztust kell mutatni és mert hiszen a szerelemben is nagyjában azon van a hangsúly, hogy gesztust kell mutatni.

Most már azt is kezdem érteni, hogy miért mennek olyan észszerületlenül nyaralni az emberek. Mert a szomszéd... Igen, ez nem ujság, de nem csak eről van szó, hanem a nyaralóhely is egy bizonyos rangot jelent. Egészen más rangfokozat az, ha valaki Gasteinbe megy, vagy a Riviérára, vagy egy földközi tengeri hajókirándulásra, mintha Lamacsra. Azért megy mindenki erején felül nyaralni, mert az is egy kis tőke, amit télire fellehet használni. Egészen másképpen hiteleznek annak, aki a Riviérán nyaralt, mint annak, aki Lippán. Na és egészen másképp fog állni majd az őszi kalap is azon a hölgyön, akinek a tainie az olasz napon sült le és egészen másképp beszél a boltokban és egész másképp hangsúlyoz. Nem a látszat a titka ennek, hanem presztizs hajszolása. Igy keres surzsit a civil magának.

Az egyetlen örök és megfojthatatlan nosztalgia, ott van a szerelmesek forró ajkain és ott van, amikor a hosszú és mohó csókokban egy magasabb társadalmi osztály izét keresi és ott van a turista és az üdülő magasra felfeszített keblében, amikor a természetet csodálja. A természet persze gyanutlan türi, elvégre igazán nem tudhatja, hogy a kor embere az olasz tengerpartot és az Alpok havát egy örök vallás szimbólumainak és hogy az alpesi nap zománcát egy rendes polgár úgy viseli homlokán, mint egy régi k. u. k. tábornok a vörös lampászt a nadrágján.

Fofiu augusztusban szabadul a fogságból és az első teendője az lesz, hogy megnősül

A megtévedt vasuti pénztárnok cellájában új életről, szerelemről, boldogságról álmodik.

Nemsokára egy esztendeje lesz, hogy az állomás előtt eldőrdült egy revolver és Fofiu Coriolan vasuti tisztviselő eszméletlenül terült el a kövezeten. A revolver dörrenése megindította a lavinát és néhány nap alatt a maga valójában kidomborodott az utolsó évek legnagyobb botránya: a Müller-féle vasuti panama. Egymásután kerültek a fogságba a panamabotrány főszereplői, magasrangu vasuti tisztviselők egyik napról a másikra vizsgálati foglyok lettek és az egész ország sajtója heteken keresztül hangos volt az aradi vasutigazgatóságon elkövetett sok milliós visszaélésektől, amit éveken keresztül üzött néhány önmagáról megfeledkezett vasuti tisztviselő. A kárt teljes egészében nem sikerült megállapítani, egy azonban biztos: tíz milliónál jóval nagyobb az az összeg, ami a sikkasztók kezén olvadt el.

Májusban főtárgyalásra került a nagyszabású bűnügy és az aradi törvényszék kimondta az ítéletet: Cuzmant, Bergert és Liszkát felmentették a vád alól, Müller és többi társai 1 évtől 3 évi fogházat kaptak.

Az ügyész megnyugodott az ítéletben, az elítéltek felebbeztek és július 31-én kerül a tábla elé ügyük. Fofiu, az egykori gavallér, akit egy évre elítéltek, megnyugodott. A vizsgálati fogságban eltöltött időt beszámították, úgyhogy alig maradt még leülni való. A főtárgyalás után visszament cellájába és azóta türelmetlenül számolja a napokat. Augusztusban letelik az esztendő és szabadulásának napja kétszeres jelentőséggel bír számára. Ez a nap nemcsak a szabadságát adja vissza a panamaper egyik hőséne, hanem fontos családi eseményt is jelent: Fofiu Coriolan kiszabadulása után azonnal megnősül és egy aradi urileányt vesz el feleségül.

Az önmagáról megfeledkezett, megtévedt, jobb sorsra érdemes tisztviselő kijelentette, hogy szabadulása után új életet akar kezdeni. Vétkeiért megbűnhődött, bűneiért vezekelt, most új ember akar lenni, hasznos, dolgos tagja a társadalomnak.

. . . és esténként amikor a Maros partján lenyugszik a nap, az egyik cellában egy fiatalember a szabadulásról, új életről, eljövendő boldogságról álmodik. Gondolatai szárnyat öltenek és menyasszonyához szállanak, akitől még néhány napig elválasztja a rácsos ablak és a rideg cella vas ajtaja.

(— enczy.)

Ioanitescu pénzügyi alminiszter nyilatkozik

a Lomási ellen indult vizsgátról, a feketeszeszről, az adóeltitkolási feljelentők megjutalmazásáról és a többi aktuális pénzügyi kérdésekről.

Az óramutató veszedelmesen közeledik már a nyolcához. Mikor ebben az órában néma csend borul a pénzügyigazgatóság épületére, a folyosók kihaltak és csak a szolgálépteinek toppanása zavarja meg néha-néha ezt a csendet. Ez alkalommal azonban hangyabolyhoz hasonlít a Sóhajok palotája. Tiszviselők szaladgálnak fel és alá a folyóson. Mindenki helyén van, mindenkinek arcán a visszafojtott nyugalom nyoma. Érthető Pompil Ioanitescu pénzügyi alminiszter van itten.

Benn ülök Caba adminisztrátor szobájában szemben velem Ioanitescu alminiszter. Szimpatikus megjelenésű középkorú férfi. A kormánypárt egyik legképzettebb és legkiválóbb vezetője. Vérbeli politikus. Amikor a parasztpárt az ellenzéki padsorban foglalt helyet ő volt az egyik legveszedelmesebb ellenzéki szónok. Nagyszerű debatór bátor szókimondó és különösen találó, éles közbeszólásai tették híressé. Ma pénzügyi alminiszter.

Cigaretta-t vesz elő. Százas dobozban tartja a zsebében a „corpul diplomatic” cigaretta-t. Élénk bizonyítéka annak, hogy nagy dohányos lehet. Megkinál cigarettával, majd öngyújtót vesz elő. Nem tudom megállapítani, vajjon le van-e bélyegezve? Remélem igen, hiszen...

Meg sem várja a kérdést, máris valósággal ömlik belőle a szó. A legragyogóbb interjú alany. Annyit nyilatkozik, hogy ember legyen az az újságíró a talpán, aki mindezt jegyezni tudja.

— A pénzügyminiszter ur bizott meg azzal — mondja — hogy az ország különböző részein felülvizsgáljam a pénzügyi szervek működését. Ez a célja aradi látogatásomnak is.

Nem mondja, de azért mindenki tudja, hogy aradi látogatása összefüggésben van a Lomási faipar ellen megindult vizsgálattal.

— Erről a kérdéstről nem nyilatkozhatom — hangzik kérdésemre a válasz. — Szigorúan vizsgálati stadiumban van az egész ügy.

— Hogy történt visszaélés, vagy nem, azt a vizsgálat van hivatva megállapítani. Egyről azonban biztosíthatom, hogy ez a vizsgálat minden tekintetben pártatlan lesz és senki sem fogja azt semmilyen oldalról befolyásolni.

— Mindenkiel szemben egyformán járunk el. Ha bárhol — legyen az nagy vagy kis vállalat — visszaélést ta-

pasztalunk irgalmatlanul, a törvény teljes szigorával fogunk eljárni, ha alaptalanul vádolnak valakit, akkor mi leszünk azok, akik elégtételt fogunk szolgáltatni.

A miniszter újból cigarettára gyújt, majd rövid szünet után tovább beszél...

— Ami az italtörvényt illeti — ezzel különben behatóbban foglalkozom — minden törvénysértést a legszigorubbán fogunk megtorolni. Az új italtörvény erélyes és fogházbüntetést is ír elő azok részére, akik a törvényt megsértik.

— A feketeszesz? Ennek forgalombahozói, illetve gyártói ellon irgalom nélkül fogunk eljárni. Bárhol ilyen szeszfőzdet fedezünk fel a gépeket lefoglaljuk és annak tulajdonosa fogházbüntetésben fog részesülni.

— A mai helyzetben csakis a legerélyesebb intézkedésekkel lehet valamit elérni.

Gondolatai gyorsan váltanak. Néhány mondattal országos jelentőségű kérdések felett siklik át.

— A külföldi tőkét szívesen látjuk az országban. A svéd, angol, amerikai, belga és francia tőke után tárt karokkal várjuk a többit is. Nálunk a külföldi tőke a legjobb fogadtatásban részesül, biztonság és teljes védelem vár itt reá.

Itt azután én is szóhoz jutok.

— Miniszter ur volna egy kérdésem. A Madgearu-féle pénzügyi törvény külön jutalomban részesíti azokat, akik a különböző adóvisszaélésekről lerántják a leplet. A magánosok is jutalomban részesülnek, ha adóeltitkolásra, csempészésre vagy más ilyen visszaélésre felhívjuk a pénzügyi hatóságok figyelmét. A közelmúltban értesülésem szerint egy pénzügyminiszteri rendelet csak állami tisztviselők részére engedélyezi a jutalmat. Mi ebben a kérdésben az igazság?

— A feljelentő, legyen az bárki, jutalomban részesül — hangzott a válasz. — A pénzügyi törvény rendelkezik így és egy így is marad. Erre okvetlenül szükség van, mert rengeteg visszaélés van különösen a részvénytársaságoknál és mi minden visszaélést meg akarunk torolni.

Sok mindenről volt még szó, de ezeket letárgyalták már a napilapok. Beszélgetésünket a miniszter a következő szavakkal zárta be:

— Ne számítson senki arra, hogy a miniszter az esetleges büntetéseket le fogja szállítani. A pénzügyi hatóságok egyetlen banit sem fognak engedni a büntetésekből és szabad folyást biztosítanak az igazságszolgáltatásnak.

Ezek voltak a miniszter szavai. ...és a beszélgetés véget ért

Ferenczy Győr gy

Butor részletre készpénz árban kedvező feltételekkel Garai

ARAD, Piața Avram Iancu No. 10.

TIMIȘOARA, Fabrica P. Coronini No. 23.

Az amerikai ál-októbristák

Az „Erdélyi Élet“ számára elmondotta:
**KÁROLYI MIHÁLY a magyar népköztársaság
első elnöke**

A magyar népköztársaság első elnökének amerikai utját a legnagyobb érdeklődés előzte meg és a magyar demokráciáért vívott heroikus küzdelmét az egész világ demokráciájának szeretete kíséri. Károlyi Mihály a magyar dolgozók ideálja, akinek nevét a magyar parasztok és a magyar nincstelenek reménykedve és áhitattal ejtik ki, kizárólag az Erdélyi Élet hasábjain számol be amerikai utjáról s az ottani magyarság helyzetéről. Első cikkében, melyet alábbiakban közlünk, amerikai utja alkalmából vitába száll az ál-októbristákkal, akik félre akarják vezetni az amerikai magyarságot. További cikkeiben foglalkozni fog a demokrácia és az álpacifizmus kérdéseivel, valamint az orosz kérdéssel is, majd kifogja fejteni véleményét az amerikai prosperitás legendájáról és a magyar kérdéstről. Károlyi Mihály szenzaciós írását vasárnaponként folytatásokban közöljük

(Páris, július hó). 1914 óta az idén kerültem először érintkezésbe az amerikai magyarsággal. Mert bár 25-ben három hónapot töltöttem az Egyesült Államokban, csak azon feltétel mellett kaptam meg a vizumomat, ha kötelezem magam, hogy amerikai tartózkodásom alatt se nem beszélek, se nem írok politikáról és minden politikai ténykedéstől távol tartom magam. Ezért akkor egész időmet csak Newyorkban, illetőleg Kanadában töltöttem.

Az amerikai magyarság azóta nemhogy előre nem haladt, de még hátrább van.

A háboru folytán a magyarság még inkább kikapcsolódott az ó-hazából. A háboru óta pedig az emigrációs törvény folytán megszűnt az utánpótlás. A legtöbb amerikai magyar most már husz-huszonöt, sőt harminc év óta él odakint. Az ember azt hinné, hogy ez az izoláltság legalább is arra volt jó, hogy jobban beleéljék magukat az amerikai életbe, felvéve az amerikai szokásokat s lerázva a régi magyar hűbéri mentalitást. De pont az ellenkezője történt.

A papoknak és lapoknak tudható be, hogy ez a folyamat nem ment végbe. Nekik zsebérdekük, hogy a rendi Magyarország atmoszférája a maga teljességében fentartassék. Csakis addig fognak a hívők magyar papjaikhoz járni, míg meg nem értik az angol prédikációkat, csakis addig fogják magyar lapjaikat előfizetni, míg az angol nyelvűeket nem tudják olvasni. De a magyarság e vezetői csak az

első generációból élnek. A második generáció, ha beszél is még rosszul magyarul s az öregek nyelvét érti, de elavult gondolatviláguktól mérföldnyi messzeségre áll.

Tátongó ür van a két generáció között. A fiatalok lenézik az öregeket, restellik elmaradottságukat és szervilitásukat: ezek még a kilencvenes évek Magyarországon élnek és nem mentek át sem a világháború, sem a forradalmak és ellenforradalom nagy tapasztalatain. Hallgatják papjaik népbútító beszédeit és egyedüli olvasmányaik a hihetetlenül nivótlan amerikai magyar lapok. Jellemző, hogy az egyik leghatalmasabb magyar egyesület ma is a „Verhovay“ nevével viseli. Ki tudja Magyarországon, hogy ki volt ez a Verhovay? Már rég elfeledte mindenki a nyolcvanas évek antiszemita vezérét, de az amerikai magyarság még mindig Verhovaynál tart. Azáltal, hogy az új generáció elamerikaiasodott és a régi generáció nem frissült fel az emigrációs törvény folytán, érthető, hogy a papok és a lapok befolyása már apadóban van. A folyton csökkenő előfizetőkből nem tudják magukat fentartani, ezért a magyar kormány szubvencióit nagyon is igénybe veszik. A magyar kormány természetesen örül ennek a visszamaradottságnak és pénzsegélyeivel még fokozza e lapok reakciós propagandáját. Vaunak ugyan lapok, melyek bizonyos lagymatag ellenzékiséget fejtenek ki, de még ez az ellenzékieskedés is a kilencvenes évek függetlenségi kuruc ideológiájával van át meg áthatva és anachronisztikus négyvennyolcas Kossuth-kultuszban éli ki magát. Nem a jobbagyot felszabadító, a dunai konföderációt hirdető Kossuthot dicsőítik, hanem a dzsentri Kossuthot, aki a magyar mágánásokkal nacionalista, nemzetiségelméletű és nem szociális forradalmat csinált. Az elmaradottság dacára az amerikai magyarságnak csak legkisebb része mer nyíltan Horthy mellé állni és meri a reakciót nyíltan támogatni. Ennek az oka, hogy az amerikai élet üteme nem tudja befogadni a feudális reakciót.

A mamut-kapitalizmus nem néz színpátiával a középkori tradíciókra. Az amerikai reakció mentes minden romantikus sallangtól, melyet utál és megvet. A magyarság ezért kénytelen alkalmazkodni és nyíltan nem mer a reakció turáni formájának tapsolni. Ezen törekvésében olyanokat tesz, amik befelé, Amerika felé liberálisnak látszanak, de Magyarország felé a reakciót támogatják.

A háború befejezésével elég nagy számban jöttek át Amerikába az októberi forradalom üldözött hivei is. Ezen emigránsok egy része ahelyett, hogy az új Magyarországot mutatta volna be, ahelyett, hogy megértette volna az októberi-forradalom inkább szociális tartalmu volt, mint sovén nemzeti, kényelemből, gyávaságból, megalkuvásból belehelyezkedett a peshedt magyar amerikai atmoszférába és egész hamis képet adott és ad a magyarországi valódi helyzetről. Ezeknek az októberista emigránsoknak megalkuvó politikája akkor érte el tetőpontját, amikor belementek abba.

hogy az ellenforradalmi magyar kormány az ő asszisztenciájuk mellett emeljen a forradalmi Kossuth Lajosnak szobrot. Még ennél is tovább mentek, mert az A. M. O. Sz. — Amerikai Magyarok Országos Szövetsége — égisze alatt ugyan-ezek az „októbrista emigránsok“ Buffalóban nemzetgyűlést tartottak a legreakciósabb amerikai magyar papokkal és lapszerkesztőkkel.

A területi integritás volt a közös platform ürügye. A hivatalos kormány ál-ellenzéke a buffalói gyűlésen a reakciós angol lapkirály, Rothermere programjának hangoztatásában élte ki magát Jászi Oszkár az októbristáknak ettől az utálatos felkinálkozó politikájától távol tartotta magát, de odáig már nem ment, hogy teljesen szakított volna ezekkel az emigránsokkal, akiknek cselekedeteit egyrészt az motiválta, hogy minden áron haza akartak kerülni, másrészt pedig az, hogy az amerikai reakció előtt megbocsájtassák maguknak forradalmi származásukat. Ezért minduntalan hangoztatták is, hogy az októberi forradalom célkitűzései nem mentek túl az amerikai XVIII. századbeli forradalomén. Kossuth és Washington, Washington és Kossuth között nincs különbség. Az októberi forradalom pedig sohasem akart és nem is akar mást, mint az amerikaihoz hasonló demokráciát. Ezek az októbristák, akik néha szocialistáknak is valják magukat, még véletlenségből sem említik az osztályharcot és semmi közöséget nem vállalnak az amerikai proletariátus küzdelmével. Ellenben sippal-dobbal hirdetik az amerikai kapitalizmus glóriáját, dacára, hogy ők tudják a legjobban, hogy az U. S. A.-ban a munkásság helyzete sokkal rosszabb mint Európában, hogy a munkásvédelmi intézmények és törvények a legprimitívebbek és még a munkanélküli segélyezés sincs Amerikában keresztül vive. A jusztikmordokról, amelyekből pedig Amerikában annyi van, Sacco-Vanzettiről, Tom Muny-ról, a néger lincselésekről, a gastroniái atrocitásokról mélysegesen hallgatnak, ellenben ők lesznek propagálói annak a hazugságnak, hogy a mai Amerikában még mindig él Washington, Jefferson és Lincoln szelleme és hogy az Egyesült Államok a szabadság országa.

Ezeknek a magukat októbristáknak nevező álforradalmároknak nem volt nehéz Kossuthról minden népfelzabardító vonást levakarni, mert hiszen nem kellett attól félniök, hogy úgy járnak, mint a nagy inkvizitor Dosztojevski regényében, akit a Missiás kérdőre von, tanai elferdítése miatt. Ennél nagyobb lájsztung volt az amerikai neo-októbristák részéről a még élő állítólagos vezérüket vitézkötéses atilába bujtatni. Mert ezt tették meg velem. Fejemen keresztül és nevében beszélve úgy állítottak oda, mint egy romantikus magyar nacionalista mágnást, aki politikájának semmi köze sincs az igazi szocialistákhoz. Tudták, de letagadták, hogy én már az októberi programot is csak lépcsőfoknak tekintettem az igazi szocialista állam kiépítése felé. Tudták, hogy én voltam az első, aki saját földreformomat kompromisszumnak

tartottam már akkor is és végleges megoldásnak sohasem gondoltam. Tudták, hogy az egész emigráció alatt mind erősebben és erősebben protestáltam a megalkuvó politika és a lagymatag emigrációs politika rothermeriádái ellen. Mégis tovább üzték nevemben a kultuszt, üzték azért, hátha talán, netán, mégis balra dől a világ. Mindez csak arra volt jó, hogy életben tartsa az emigrációs romantikát, melyre mint második vasra, szükség lehet. A rossz sors is biztosít apró előnyöket. Az emigráns savanyu kenyere, ha meg lesz szóváz hazafias könnyekkel, mégis tűrhetővé válik.

Ennek a kis játéknak Amerikába való kijövetelem vetett véget, annyival is inkább, mert most már amerikai tartózkodásom semmiféle megszorításnak nem volt alávetve. Jövedelem hire érthető módon nagy idegességet keltett. Tüledés indult meg most már nemcsak eszméim, hanem személyem kisajátítása végett is. Különösen a jobb, közép és habarék árnyalatoknak volt érdekében bizonyítani, hogy vezérük vagyok. Hogy céljukat biztosabban elérhessék, az amerikai szociáldemokrata párt mögé bujtak, amiben egy kis zsarolási manőver is volt. Ha sikerül engem az amerikai szocialista párt zászlaja alatt szerepeltetni, akkor meg lehet konstruálni közöttünk, az évi közösséget... Ellenben, ha nyíltan állást foglalnék az amerikai szociáldemokraták ellen, ezek egész amerikai körutamat meghiusították. Választanom kellett bojkott vagy siker közt. A manővernek azonban nem döfem be. Kijelentettem: nem fogok senki auspiciuma alatt beszélni s csak az előadásaimat rendező ügynökségemen keresztül fogok szerepelni, mely politikamentes. Álhiveim kalkulussait ez megzavarta és tagadó válaszat, hogy nem szociáldemokrata Rand-School égisze alatt fogom első nagy gyűlésemet megtartani. affronként állította oda és bojkottot kezdeményeztek ellenem, melybe belevonták az amerikai közvéleményt is. E bojkott köveztében természetesen a magyar gyűléseken nem egyszer több volt a kommunista, amivel álhiveim elérték céljukat és szétordíthatták, hogy ime Károlyi kommunista. Ez a helyzet az amerikaiak előtt tartott előadásaimon sohse fordul elő, hol gyakran az is megtörtént, hogy kizárólag a kapitalista rend hiveinek tartottam előadást, Palm Beachen pedig még milliárdosoknak is beszéltem.

Volt ezenkívül egy másik ok is, ami miatt semmiféle szíréhangoknak nem engedhettem, mert hisz beleegyeztek volna a legerősebb nyilatkozattételbe is, ha csak elfogadom a keretet, melybe bele szerettek volna illeszteni. Amit tőlem akartak, az az volt, hogy Amerikában igazoljam a szociáldemokratákat. És ezt ép akkor szerették volna velem tételni, amikor a gazdasági krízis a legerősebb, volt.

Ha ezt teszem, diadalutat rendeztek volna nekem. De ezt megtennem lehetetlen volt.

Dr. B. Gy.

Meg kell tisztítani Arad éjszakáját azoktól a lebujoktól, ahol kifosszák és megtámadják a vendégeket

Szigoru hatósági intézkedést követel Aradváros közönsége — El kell seperni a prostitúció melegágyait a föld színéről — Dr. Moga Kvesztor figyelmébe!

Megirták a napilapok, hogy példátlanul álló botrány színhelye volt az elmúlt napokban a Szabadság-téri New-York kávéház, ahol az egyik vendéget először kifosztották, pénzét ellopták és azután hátulról rátámadtak és össze-vissza verték. Aki csak ott volt hátul a kávéházban tulajdonos, tulajdonosnő, kenyeres lány az mind ütötte és ez az éjszakai mulatozás olyan botrányba fulladt, ami nem maradhat a legsúlyosabb következmények nélkül. Ez az eset is élő bizonyítéka annak, hogy Arad éjszakai életét a legsürgősebben meg kell rendszabályozni és ezeket a bűntanyákat egyszer és mindenkorra el kell tüntetni a föld színéről. A hatóságok vezetői nem nézhetik tovább ölbetett kezekkel azt ami valósággal a belvárosi közönség szeme láttára történik, nem szabad türniök, hogy a város szívében valóságos bűntanyák létezzenek. A New-York és az ehhez hasonló helyiségek kétes elemeknek hivatásos hamiskártyázóknak, notorius bűnözőknek a tanuai, ahol a bűn virágzik. Tulajdonosok üzletüket arra építik, hogy a hajnal felé véletlenül bevetődő mulató társaság tagjait kifosszák. Hogy a vendégeket becsalogassák bangzatos plakátok hirdetik: Nagyszabásu variete műsor „Reggelig nyitva“ „Világvárosi táncatrakciók“. Néhány „artistanót“ szerződtetnek, akik még nem régen vagy a dézsa mellett álmodoztak „szebbjövőről“ vagy pedig e nyilvános helyek dzsungeljeiben árulták olcsó pénzért testüket. Ezek azután beugratják a vendégeket, a legközönségesebb italokért méreg drága árakat számitanak fel és a cél: kifosztani az ittas vendéget.

Számtalan panasz hangzott már el ezek ellen a „varieték“ és „műsoros kabarék“ ellen. A panaszok azonban süket fülekre találtak. A legutóbbi napok eseményei azonban megállást parancsolnak és egy percig sem várathat most már tovább magára a legenergikusabb hatósági intézkedés: irgalom nélkül be kell zárni ezeket a bűntanyákat. Nincs szükség Aradnak ilyen helyiségekre. Nincs szükségünk ilyen varietékre, ahol fantasztikus árakat számitanak fel minden italért és ételért. Nincs szükség az ilyen „artistanókre“, akik mindenféle betegségek a terjesztői.

A kormány igen helyes intenciótól vezetve a legujabb egészségügyi törvényben elrendelte a nyilvános házak felszámolását, nem engedhető meg, hogy kávéházak és varieték

leple alatt áthelyezik ezeket a nyilvános házakat a város szívébe. A város szépítészethez tartozik az, hogy különösen a Belvárosban és a főutvonalokon ne engedélyezzék meg azt, hogy korcsmák és egyéb lebujok veszélyeztessék a közbiztonságot. A legerélyesebb hatósági intézkedésnek kell véget vetni ezeknek az állapotoknak, irgalom nélkül be kell ezeket a helyiségeket zárni, a benne alkalmazott „artista-nőket” rendőri felügyelet alá kell helyezni, a beteget kórházba kell utalni és azokat, akik idegen illetőségűek, mint a közérkölcse és közegészségügyre ártalmas idegeneket illetőségi helyükre kell toloncolni.

Eddig is meg volt Arad ilyen lokálok és „variették” nélkül, ezután is meg leszünk nélküle.

Számos olyan kisebb vendéglő, korcsma tart nyitva ma Aradon — különösen az állomás környékén — amelyeknek tulajdonosai több női alkalmazottat tartanak, kiket aztán prostitúcióra kényszerítenek. A rendőrség kötelessége ezekben a helyiségekben a legszigorubb raziát tartani, kiméletlen ellenőrzést gyakorolni és azokat a helyiségeket amelyek melegágyai a prostitúciónak rövid uton, azonnal bezáratni és intézkedni a tulajdonosok italmérési engedélyének bevonása iránt. Még élénken emlékeztünkben él az a botrány, ami az egyik szabadságtéri helyiségben történt, amelyikben lerészegítettek egy külföldi kereskedőt és azután minden pénzéből kiforgatták. A bűnügyi eljárás még folyamatban van ebben az ügyben a Most enjabb, ehhez hasonló botrány történt Aradon. Nem szabad tehát megengedni, hogy ezek a fosztogatások rendszerre váljanak a New-York és ehhez hasonló lebujokban, ahol nemcsak, hogy kifosztják a vendégeket, hanem azt aki pénztet visszaköveteli orvul megtámadják és elverik.

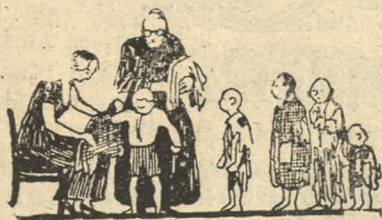
Ismerjük *Dr. Moga* Romulus rendőrkvésztor igazságérzetét, pártatlanságát és erélyes kezét, s meg vagyunk győződve arról, hogy irgalom nélkül szét fog csapni az aradi éjszaka dzsungeljében. *Mucius Scaevole.*

— **Fogorvosi hír.** Dr. Spielberger Henrik fog- és szájorvos külföldi tanulmányutjáról visszaérkezett. Rendel d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6-ig, Str. Consistorului 16.

A párisi meteorologiai intézet mégis csak érti. A lapokban olvassuk Párisban havazott. Páris, július 15. A francia fővárosban tegnap este felé juliusi hó esett. A havazás néhány percig tartott és a hó természetesen alig, hogy földet ért, elolvadt. A havazást a párisi meteorologiai intézet az abnormális időjárással magyarázza.

Hát nem okos egy ilyen párisi meteorologus? A juliusi havazást abnormis időjárással magyarázza.

Kétezer hajléktalan borsai zsidó kér segítséget

A mármarosi Kárpátok egyik eldugott völgykatalánában fekvő Borsa község bevonult a zsidó pusztulás fekete krónikájába!

Folyó évi július 4-én egy rettenetes tüzvész 2000 zsidót hajléktalanná és föl-

dönfutóvá tett.

A pusztító lángtenger 137 lakóházat hamvasztatott el, ezek közül 128 lakóház 300 zsidó családnak nyújtott hajlékot. A hagyományhű borsai zsidó hitközség négy templomát a földdel egyenlővé tette a borzalmas tüzkatasztrófa.

Elpusztult az egykoron virágzó borsai zsidó hitközség és testvéreink mindenüktől megfosztva a szabad ég alatt, az üszkös romok között fetrengenek.

Zsidó kisiparosok zsidó földművesek, zsidó erdei munkások és zsidó tutajosok, akik keserves munkával keresték meg mindennapi kenyerüket, most betevő falat nélkül, testi nélkülözések és lelki kinok közepette állnak elpusztult hajlékuk hamvai mellett.

A tüzvész pusztítása oly hatalmas méretű, hogy a hosszú évek verejtékes munkájával felépített házak helyreállítása csakis az összsidóság hathatós áldozatkészségével érhető el.

Kétezer szenvedő zsidó lélekből tör fel a kiáltás!

Zsidó testvérek segítetek!

Sorsüldözött testvéreink vészkiáltására meg kell dobbanjon minden érző zsidó szív és fel kell ébredjen az élő zsidó lekiismeret.

Testvéreink, tárjátok fel zsidó sziveteket. Adjatok kenyeret az éhező tetvérnek és hajlékot a hajléktalannak.

De sürgősen, mert a zord Kárpátok között fekvő községben már szeptemberben beáll a kemény tél minden könnyörtelenségével és ha nem segítünk nyomban, a végpusztulás örvényében kergetjük szerencsétlen véreinket.

Zsidó testvérek! Áldozatok az együttérző zsidó szív oltárán az ősi hitünkhöz oly görcsösen ragaszkodó, igaz zsidók megmentéséért,

A pénzadományokat kérjük a Banca Populară de Credit Mărunt S. A. Sighet címre küldeni. Természetbeni adományokat a segélyző bizottság címére. *Dr. Fischer József*, országgyűlési képviselő. Aut. orthodox izr. hitközség: *Teitelbaum Salamon Léb*, főrabbi, *Szmuk Mihály*, hitk. elnök. Szefárd izr. hitközség: *Dr. Danzig Samu*, főrabbi. *Dr. Rosner Izidor*, Zsidó Nemzeti Szövetség: *Dr. Fried Ábrahám*, *Rottenberg József*.

ERDELYI ÉLET HUMOR

— Mondják, hogy az antiszemita diákgárdák támogatására fordított pénzpocsékolásnál nagyobbát nem látott a világ?

(Kohn elmegy az orvoshoz, mert a lába fáj. Az orvos megnézi és azt mondja:

— Kijelentem magának barátom, hogy ilyen piszkos láb nincs több a világon.

— Téved, doktor ur, — tiltakozik Kohn — csak látná a másik lábamat.)

.....

— Most, hogy az új szesz törvény életbelépett, jónak vagy rossznak bizonyult a gyakorlatban?

(Kohn és Grün, egykori osztálytársak, hosszú évek után összetalálkoznak az uccán.

— Szervusz, — mondja Grün — ich hab gehört, du hast geheiratet. Ist deine Frau schön?

— Nein, — feleli Kohn.

— Ist sie miess?

— Nein.

— Also, was ist sie?

— Schön miess ist sie.

.....

— Vajda miniszter kijelentette, hogy erélyesebb rendszabályokat vesz igénybe, ha a diákok továbbra is ficáinkolnak a bőrükben. Megyugtattott-e ezzel bennünket?

(Kohnak haldoklik a felesége. Mikor Kohnné egy percre magához tér, így szól az urához:

— Adolf, én nem akarom, hogy Rákoskeresztúron temessenek el. Vitessetek inkább haza Sátoraljauhelyre, mert itt Pesten még a föld alatt se tudnék nyugodt tenni.

Kohnak hirtelen eszébe jut, hogy a hazaszállítás nagyon sokba kerülne és ezért így szól a feleségéhez:

— Nézd, Róza, ha látni fogom, hogy itt Rákoskeresztúron nem tudnál nyugodt lenni, akkor majd hazavitetlek Sátoraljauhelyre.)

— **Luțai polgármester dicséretére váljék, igazán a legszebb vidéki várossá csinositotta Aradot, de az a kérdés, segít-e ez a mai nyomorúságunkon?**

(Az öreg Kohnt a háboru alatt besorozták és mint népfelkelő kirukkol gyakorlatozni. Gyakorlatozás után a század elindul hazafelé és a főhadnagy kiadta az utasítást, hogy amig a kaszárnyáig érnek, mindenki tele torokból énekeljen.

A népfelkelők elkezdenek énekelni és Kohn így morfondírozik magában:

— Achtundvierzig Jahr alt bin ich, sechs Kinder hab ich, zuhause haben sie nichts zu essen und ich muss da singen: „Vasárnap várom a babámat“.

— **Vajjon jelentős nap-e közigazdaságunk életében a szesz törvény életbeléptetése?**

(Kohn egy isszonyuan csunya lányt jegyez el. Amikor közeledik az esküvő, a lány megkéri Kohnt, hogy vegye meg a jegygyűrűket és véssesse bele az esküvő dátumát.

— Dátumot bevéssetni fölösleges, — mondja Kohn.

— Miért?

Kohn keserűen feleli:

— Mert azt a napot ugysem felejttem el, amig csak élek.

BCU Cluj / ***** University Library Cluj

— **Mi a magyarázata annak, hogy a miniszterek a diák szervezeteket jó tanács helyett szubvenciókkal támogatják?**

(Kohné azt mondja a kis Mórickenak:

— Tudod, fiacskám, én nem kívánok magamnak mást a születésnapomra, csak azt, hogy te legyél mindig szorgalmas, jó tanuló és igyekvő.

— Tudod mit, mama, — mondja Móricken — én inkább veszek neked valamit.

— **Vajjon rosszul esik-e Anghelescu miniszternek, hogy Zelea Codreanu is megharagudott rá?**

(Egy kis városban az volt a szokás, hogy a rabbi az esketés után megcsókolta a menyasszonyt.

Mikor a fiatal Kohn megnősült, így szólt a menyasszonya, a csunya Grün Regina:

— Adolf kérlek, mond meg a rabbinak, hogy felesleges az oltárnál megcsókolnia, ezt teljesen elengedem neki.

Az esketés csók nélkül megtörténik és mikor a fiatalok hazahajtatnak, így szól a menyasszony:

— Na, nem sértődött meg a rabbi?

— Mi az, hogy? — feleli Kohn — az esketési díj felét elengedte.

Egészen röviden:

az

EDRÉLYI ÉLET

a legjobb, a legrégebb, a legmagyarabb, a legerdekesebb, a legmegbízhatóbb romániai magyaryelvű riportlap! :: Olvassa és terjessze!

Aki egészségét megőrizni, vagy visszaszerezni óhajtja, az igya a

gyógy-, táp- és üdítő tejet!

Az első próba meggyőz mindenkit arról, hogy igen kellemes üdítő hatása erősebb, emellett pedig táplálóbb minden más italnál! — Gyógyhatása pedig páratlan vitamindus tartalmánál fogva. A piros felírású a erősen hizlaló „Saya”, ára üvegenként (3,5 deciliter) 16- lej, a kék felírású „Saya”, mely nagy tápértéke mellett egyáltalában nem hizlal, üvegenként (3,5 deciliter) 14 lej.

Kapható a következő csemegeüzletekben:

Birkenhauer Miklós, volt Deák Ferenc-ucca,
Dürr Gusztáv, Bul. Reg. Ferdinand,
Erdős Pál, Piața Avram Iancu,
Heimer Nicolae, volt Fábrián-ucca 7.,
Hoffmann Ottó, Piața Avram Iancu,
Kohut Béla, Str. Miron Costin 12—14,
Kozma János, volt Weitzer János-ucca,
Liaška Pál, volt Forray-ucca és Thököli-tér sarok,
Márkus M., Str. Matei Corviu 1.,
Munkások és Tisztviselők Szövetkezete, Arad, Bul. Regele Ferdinand,
Neuländer, Kohn și Fiul, volt Weitzer János-ucca 14,
Rosenstein Imre, Bul. Regele Ferdinand 58.,
Schärer I., Bul. Regele Ferdinand 39.,
Schmalcz János, Col. Paulian 11.,
Szalai László, volt Vécsey-ucca 17.

a következő tejcarnokokban:

Bürger Aladár, Str. Brancovici,
Tejcarnok és Élelmiszer-üzlet, volt Thököli-tér és
Aulich Lajos-ucca sarok,
Weisz Jenő, Piața Avram Iancu.

**MINDEN HÁZNÁL
LEGYEN**

HA NINCSEK, AKKOR VEGYEN!

Jégelőfizetéseket Reusz
cég bármikor felvesz.
Pontos szállítás.
Telefon 141.

Nagy nyári cipő maradék vásár Aradon a Str. Mețianu (Forray-u.) 9.

RECLAM

**cipőáruházban! — Szenzbeciós
olcsó árak, nézze meg kiraka-
tainkat!! — Harisnyák olcsó
gyári árban minden színben!!**

Női vászon félcipők, különb. színekben maradék számokban 125 lejtől
Gummi talpu vászon cipők, sűrűke színben 35—41-ig . . 150 lejtől
Női és férfi komode cipők különb. színű bőrből marad. szám. 190 lejtől
Női divat cipők fekete, barna, drapp. sűrűke kimaradt szám. 190, 235, 280
Női divat szondalette cipők divat színekben maradék számok. 340 lejtől
Női divat félcipők barna és fekete maradék számokban . . 380 lejtől

AZ

ARADI KÖZLÖNY

Erdély leg-
régibb, legolvasottabb és
legelterjedtebb napilapja!

THERAPIA

szanatórium Arad, Str. Iosif Vulcan (Kazinczy-u.) 8.

Telefon 532.

Telefon 532.

Legmodernebb műtőfelszerelés.

Röntgen, Quarz. — Diathermia.

Szines fényképek,

pastell-, aquarell- és olaj kivitelben. Portré, gyermek és interieur felvételek a nap bármely szakában, vasárnap is

Feszler Róbert

fotóművészeti szalonjában. Esti pillanattelvételek Nitraphot reflektorok mellett. A Consum részletcsoport tagja. Tekintse meg a kirakatokat.

Arad, Bul. Reg. Maria 20.

Szabó Albert üvegházában.

Kül- és belföldi gyógy-
szer különlegességek

VOJTEK

gyógyszertár

Készpénz áron vásárolhat!

Mielőtt a nyári és őszi divatszükségletét beszerezné, okvetlen keresse fel

GOLDSTEIN LAJOS divatáruházát,

Arad, Strada Bratianu (Weitzer János-uca) No. 2,
ahol női és férfi divatszükségleteit legolcsóbban beszerezheti.

Nem kell angol partiárut ügynöktől venni

**féláron kap
angol ujdonságot**

J. SCHUTZ-nál Arad, Str. Eminescu 2.
(v. Deák Ferenc-ucca)

**WEISZ LIPÓT
FOTOSZALONJA**

Bulevardul Regina Maria No. 22.
(Dáciával szemben)

Gyermek-, portrait és interieur fel-
vételek a legszebb kivitelben esz-
közöltetnek.

**Házak vételét
és eladását közvetíti**

**Herzog
Sándor**

Str. Bratianu 15. (Weitzer-ucca)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 600 lei
Félévre 300 lei
Negyedévre 150 lei
Az egyes szám ára 20 lei
Ó-Romániában 20 lei
Jugoszláviában 4 dinár
Csehszlovákiában 4 c. k.
Amerikában 1 évre 5 d.

Telefonszám 520.

Megjelenik minden hó 10-én, 20-án és 30-án. Hirdetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendőek vagy bármelyik hirdető iroda utján is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 8 lei, hirdetésoldalon 6 lei négyzetem.-ként.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Arad, Str. Cloșca (Szent László-u.) 2.

Előfizetési árak egy évre: válsalatoknak, nagykereskedőknek 1000 lei,
nyugdíjasoknak, köztisztviselőknek 300 lei.

Szent Imre évre

Budapestre és tovább utazók részére

jegyek és igazolványok

a Waggon-Lits Cook utazási világvállalat aradi menetjegyirodájában, Minorita templommal szemben
Telefon : 6—57.

**Ha kárpitos munkát
akar jól és olcsón**

forduljon
bizalommal

Wohlberger Sándor

kárpitoshoz Arad
Str. Bratianu 21
(Weitzer J.-ucca.)

Mindennemü szörme munkát és

szörmeáruk

nyári gondozását
előnyös feltételekkel

felelősség mellett

vállalom.

**Engelhardt
Ferenc**

Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 1.

**Muzsay
József**

ARAD,

színházzal szemben

ÖLTÖNY, TRENCH-

COATS, ULSTER

Legjobb- és legolcsóbb!

Ön hitelképes! Jól akar Ön vásárolni? Divatosan

akar Ön nyáron tetőtől talpig felöltözködni? Szövetet óhajt? Cipőre van szüksége? Ruhát szeretne? Igénybe kell akkor Önnek vennie az oly jól bevált Aradi Iparosok Hitel-

szövetkezete **bevásárlási könyvét**, amellyel hat havi, vagy

Áruhitelosztálya **24 heti részletre** vásárolhat készpénzárón. — Aki az Aradi Iparosok Hitel-

szövetkezete Áruhitelosztályába mint vásárló belépni akar, az jelentkezék naponta d. e. 9—12-ig, vagy d. u. 3—6-ig az Áruhitelosztály helyiségében. Strada Bratianu

18. sz. (Weitzer János-ucca) 18. sz.

Szőnyeg, függöny, stor, ágy- és asztalterítő,

sezlonátvevő, butorszövet,

brokát és moka, roletta- és matracgradl, függöny-etamin és

ussor, paplan, nyári takaró, kelengyevá-

szon, zefir, selyem, szövet- és bélésáru **legolcsóbban**

„MERCANTIL“

szőnyeg- és divatáruházban Arad, Bul. RegMaria 18.

ASSZONYOM!
A kánikula ellen is megvédi Önt
az

IVETTE

fonala finomabb más hasonló anyagu fonalnál és nyersanyaga drágább

mosható, szintartó, szagtalan, puha és olesó

tartóssága, ellenállóképessége végtelen

a valódi selyem minden tulajdonságával rendelkezik

mintái a külföldi tervek elkészülte után néhány nappal már forgalomba is kerülnek

Diadalmasan bevonult és mindenkit meghódított az

IVETTE

Utánozni nem lehet. A közönség ismeri előnyeit.